

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně Mgr. Petry Weissové a soudců JUDr. Jiřího Pally a Mgr. Aleše Roztočila v právní věci žalobců: **a) D. V., b) M. V., c) J. B. a d) D. B.**, všichni zast. Mgr. Liborem Valentou, advokátem, se sídlem Pražákova 1024/66a, Brno, proti žalovanému: **Krajský úřad Zlínského kraje**, se sídlem tř. Tomáše Bati 21, Zlín, za účasti osoby zúčastněné na řízení: Sdružení obcí Hornolidečska, se sídlem Horní Lideč 292, zast. Mgr. Lenkou Drápalovou, advokátkou, se sídlem Horní náměstí 5/12, Vsetín, proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 11. 2017, č. j. KUZL 75856/2017, sp. zn. KUSP 68135/2017 ÚP-Do, v řízení o kasační stížnosti žalobců proti rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 12. 12. 2019, č. j. 62 A 295/2017 - 103,

t a k t o :

- I. Kasační stížnost proti výroku I. rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 12. 12. 2019, č. j. 62 A 295/2017 - 103, **se zamítá.**
- II. Rozsudek Krajského soudu v Brně ze dne 12. 12. 2019, č. j. 62 A 295/2017 - 103, **se** ve výroku III. **zrušuje** a věc **se** v tomto rozsahu **vrací** uvedenému soudu k dalšímu řízení.
- III. Kasační stížnost proti výrokům II. a IV. rozsudku Krajského soudu v Brně ze dne 12. 12. 2019, č. j. 62 A 295/2017 - 103, **se odmítá.**
- IV. Žádný z účastníků řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- V. Osoba zúčastněná na řízení **nemá** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Odůvodnění:

I.

[1] Městský úřad Vsetín, odbor územního plánování, stavebního řádu a dopravy (dále jen „správní orgán prvního stupně“), rozhodnutím ze dne 22. 8. 2017, č. j. MUVS-S 6148/2017/OÚPSŘD-330/Ma-22, k žádosti osoby zúčastněné na řízení rozhodl podle § 79 a § 92 odst. 1 zákona č. 183/2006 Sb., o územním plánování a stavebním řádu (stavební zákon), a § 9 vyhlášky č. 503/2006 Sb., o podrobnější úpravě územního rozhodování, územního opatření a stavebního řádu, o umístění stavby označené jako „I. etapa cyklostezky Bečva – Vlára - Váh na území Hornolidečska“ (dále také jen „cyklostezka“ nebo „umísťovaná stavba“).

[2] Žalovaný v záhlaví uvedeným rozhodnutím (dále jen „napadené rozhodnutí“) zamítl odvolání žalobců proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně jako nepřípustné.

II.

[3] Žalobci podali proti napadenému rozhodnutí žalobu u Krajského soudu v Brně (dále jen „krajský soud“). Ten shora označeným rozsudkem (dále jen „napadený rozsudek“) napadené rozhodnutí pro nezákonnost podle § 78 odst. 1 s. ř. s. zrušil a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení (výrok I.), rozhodl, že žalovaný ani osoba zúčastněná na řízení nemají právo na náhradu nákladů řízení (výrok II. a IV.) a žalovanému uložil povinnost zaplatit žalobcům náhradu nákladu řízení ve výši 28.456 Kč (výrok III.).

[4] Krajský soud totiž dospěl k závěru, že žalobcům svědčila v územním řízení o umístění stavby práva účastníků řízení, neboť v těsné blízkosti nemovitosti v jejich spoluvlastnictví má vést zamýšlená cyklostezka (mají zde být naváděni cyklisté projíždějící předchozími úseky stavby). Žalovaný tudíž pochybil, zamítl-li odvolání žalobců proti rozhodnutí správního orgánu prvního stupně pro nepřípustnost. Krajský soud přitom zdůraznil, že podmínkou účastenství v územním řízení není vyhovění věcným námitkám žalobců, ale pouhá možnost dotčení jejich práv; tu krajský soud považoval za danou.

III.

[5] Žalobci (dále jen „stěžovatelé“) nyní proti napadenému rozsudku brojí kasační stížností z důvodů podle § 103 odst. 1 písm. a) a d) s. ř. s. Navrhují napadený rozsudek zrušit a věc vrátit krajskému soudu k dalšímu řízení.

[6] Stěžovatelé především namítají, že ačkoliv se žalobou domáhali zrušení napadeného rozhodnutí i rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, krajský soud zrušil pouze napadené rozhodnutí a s jejich žalobním návrhem na zrušení rozhodnutí správního orgánu prvního stupně se v napadeném rozsudku (ani ve výroku, ani v odůvodnění) nikterak nevypořádal. Pochybení krajského soudu spočívající v nevypořádání se s celým žalobním návrhem způsobuje podle stěžovatelů nepřezkoumatelnost napadeného rozsudku. Stěžovatelé jsou si vědomi toho, že je na úvaze krajského soudu, zda k návrhu stěžovatelů spolu s napadeným rozhodnutím zruší také rozhodnutí správního orgánu prvního stupně, avšak pokud tak neučiní, je povinen o tom ve výroku rozsudku rozhodnout a v odůvodnění vyložit, z jakého důvodu tak nepostupoval. V napadeném rozsudku takový výrok a úvaha krajského soudu chybí.

pokračování

[7] Stěžovatelé také v kasační stížnosti brojí proti výroku, jímž jim krajský soud přiznal proti žalovanému náhradu nákladů řízení ve výši 28.456 Kč (III. výrok napadeného rozsudku). Krajský podle stěžovatelů nepostupoval podle § 12 odst. 4 vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif). Dovodil totiž, že i když „byly právní služby formálně uskutečněny ve vztahu ke všem čtyřem žalobcům, svým obsahem navenek spočívaly v jednotné argumentaci (bez věcných rozdílů), a to v průběhu celého řízení.“ Takový postup krajského soudu považují stěžovatelé za nezákonný. Neexistuje totiž žádná právní norma, která by krajskému soudu umožňovala upravit výši nákladů řízení těm účastníkům, kteří jsou společně zastupováni jedním advokátem, tedy nepostupovat podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu. Podle stěžovatelů advokátní tarif za situace, kdy je více účastníků řízení zastoupeno jedním advokátem, přiznává advokátovi za každou zastupovanou osobu mimosmluvní odměnu poníženou o 20 % a toto právo není nijak podmíněno, ani neexistuje možnost, aby soud toto právo jakkoliv upravit.

IV.

[8] Žalovaný ve svém vyjádření ke kasační stížnosti toliko namítá, že napadený rozsudek vydal místně nepřislušný soud, neboť podle zákona č. 6/2002 Sb., o soudech, soudcích, přísedících a státní správě soudů a o změně některých dalších zákonů (zákon o soudech a soudcích), je v dané věci místně příslušným Krajský soud v Ostravě, a nikoliv Krajský soud v Brně.

[9] Osoba zúčastněná na řízení se ke kasační stížnosti nevyjadřuje.

V.

[10] Vzhledem k tomu, že v projednávané věci brojí kasační stížností proti napadenému rozsudku procesně úspěšní účastníci řízení, kteří namítají vady napadeného rozsudku a nezákonnost rozhodnutí o nákladech řízení, zabýval se nejprve Nejvyšší správní soud tím, zda se jedná o kasační stížnost přípustnou.

[11] Soudní řád správní sice přímo nevylučuje, aby byla kasační stížnost podána i účastníkem, jehož návrhu bylo krajským soudem v meritru vyhověno, ale podle ustanovení § 104 odst. 2 s. ř. s. je nepřípustné, aby kasační stížnost směřovala jen proti výroku o nákladech řízení nebo proti důvodům rozhodnutí soudu.

[12] Nejvyšší správní soud již v rozsudku ze dne 26. 7. 2007, č. j. 1 Afs 57/2006 - 70, vyslovil, že „[j]akkoliv je povinností soudu o důvodech jím vydaného rozhodnutí pojednat v jeho odůvodnění (§ 54 odst. 2, věta první s. ř. s., § 157 odst. 2 občanského soudního řádu ve spojení s § 64 s. ř. s.), nelze nepochybně pojmy „důvody rozhodnutí“ a „odůvodnění rozhodnutí“ ztotožňovat. Z dikce ustanovení § 104 odst. 2 s. ř. s., je zřejmé, že výluka přezkumu rozhodnutí krajských soudů směřuje na případy, kdy stěžovatel netvrdí, že výrok napadeného rozhodnutí měl být jiný, přičemž současně brojí jen proti konkrétním důvodům, o nichž krajský soud tento výrok v odůvodnění opřel. Jinými slovy: jde o případy, kdy se stěžovatel domáhá jiného právního hodnocení věci při zachování stávajícího výroku rozhodnutí krajského soudu (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 11. 2003, č. j. 2 Ads 57/2006 - 48, dostupný na www.nssoud.cz). Tato výluka tedy, při důsledném jazykovém výkladu § 104 odst. 2 s. ř. s., evidentně nedopadá na případy, kdy krajský soud (k řádně uplatněné žalobní námitce) důvody

svého rozhodnutí neuvedl srozumitelným způsobem, neboť takové rozhodnutí je nepřezkoumatelné a je tedy pojmově vyloučeno s jeho „důvody“ jakkoliv právně polemizovat. Nemůže též dopadat na případy kdy je kasační stížností namítána vada řízení, která mohla mít vliv na zákonnost meritorního rozhodnutí, zahrnujíc v to i případ, kdy se krajský soud s některou žalobní námitkou v odůvodnění svého rozhodnutí vůbec nevypořádal. Z logiky věci není při tomto výkladu též vyloučeno, aby kasační stížností byla procesně úspěšným účastníkem namítána zmatečnost řízení před krajským soudem.“

[13] V citovaném rozsudku Nejvyšší správní soud také vyjádřil, že při interpretaci ustanovení § 104 odst. 2 s. ř. s. nelze ustat pouze na prostém jazykovém výkladu a je nutno zohlednit též povahu samotného kasačního řízení. Dovodil přitom, že „vyloučil-li zákonodárce z přezkumu případy některých rozhodnutí, s nimiž lze nepochybně zásah do sféry subjektivních práv jejich adresátů spojovat (např. již výše zmiňované rozhodnutí, kterým bylo účastníkovi uloženo nahradit náklady řízení), musí být, z logiky věci, z tohoto přezkumu tím spíše vyloučeny případy, kdy by i případný úspěch v řízení o kasační stížnosti nemohl vést ke změně v právním postavení stěžovatele“, a tudíž, že nelze než § 104 odst. 2 s. ř. s., vyložit tak, že nepřipustnou je kasační stížnost, kterou se stěžovatel ve svém důsledku nedomáhá jiného výroku rozhodnutí krajského soudu, bez ohledu na to, o který z případů výše zmiňovaných se jedná.

[14] V nynějším případě kasační argumentace stěžovatelů nespočívá v prostém nesouhlasu s důvody napadeného rozsudku, což by samo o sobě nepostačovalo k závěru o přípustnosti kasační stížnosti (viz usnesení rozšířeného senátu ze dne 28. 8. 2007, č. j. 1 As 60/2006 - 106). Stěžovatelé namítají, že ve výroku a odůvodnění napadeného rozsudku se krajský soud nikterak nevypořádal s jejich žalobním návrhem, aby vedle napadeného rozhodnutí zrušil i rozhodnutí správního orgánu prvního stupně. Tato námitka tedy rozporuje úplnost výroků napadeného rozsudku a adekvátně i chybějící odůvodnění.

[15] S ohledem na shora citované judikатурní závěry o přípustnosti kasační stížnosti je zjevné, že stížnostní argumentace směřující proti nedostatkům ve výroku a odůvodnění napadeného rozsudku zakládá v nynější věci přípustnost podané kasační stížnosti, a to nejen ve vztahu k I. výroku napadeného rozsudku, ale i ve vztahu k navazujícímu výroku o nákladech řízení (III. výrok napadeného rozsudku), který tak není jediným výrokem napadeným kasační stížností (srov. § 104 odst. 2 s. ř. s.). V uvedeném rozsahu je tudíž kasační stížnost přípustná.

[16] Pokud jde o výroky II. a IV. napadeného rozsudku (stěžovatelé kasační stížností výslovně brojí proti celému napadenému rozsudku), Nejvyšší správní soud nepřehlédl, že jejich adresátem je buď výlučně žalovaný (výrok II.), nebo jen osoba zúčastněná na řízení (výrok IV.). Tyto výroky se tudíž práv a povinností stěžovatelů nikterak nedotýkají. Stěžovatelé nadto v kasační stížnosti nejen proti těmto dvěma výrokům žádnou konkrétní argumentaci neuplatňují, ale fakticky tak ani činit nemohou, neboť v tomto směru jim nesvědčí žádný z důvodů uvedených v § 103 s. ř. s. V tomto rozsahu je tedy kasační stížnost stěžovatelů nepřipustná (viz § 104 odst. 4 s. ř. s.). Nejvyšší správní soud tudíž kasační stížnost proti II. a IV. výroku napadeného rozsudku odmítl podle § 46 odst. 1 písm. d) s. ř. s. ve spojení s § 120 téhož zákona.

pokračování

[17] Nejvyšší správní soud se tedy dále zabýval kasační stížností v rozsahu, v jakém je přípustná a v mezích uplatněných důvodů, a zkoumal přitom, zda napadený rozsudek netrpí vadami, k nimž by musel přihlídnout z úřední povinnosti (§ 109 odst. 3 a 4 s. ř. s.).

[18] Kasační stížnost je zčásti důvodná.

[19] Nejvyšší správní soud nejprve posuzoval kasační argumentaci uplatněnou s poukazem na § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s.; tedy z důvodu *nepřezkoumatelnosti spočívající v nesrozumitelnosti nebo nedostatku důvodů rozhodnutí, popřípadě v jiné vadě řízení před soudem, mohla-li mít taková vada za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé*. Bylo by totiž předčasné zabývat se právním posouzením věci samé, pokud by byl napadený rozsudek skutečně nepřezkoumatelný, popřípadě by byl zasažen jinou vadou řízení, která by mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

[20] Stěžovatelé konkrétně namítají, že ačkoliv se žalobou domáhali zrušení rozhodnutí správního orgánu prvního stupně i napadeného rozhodnutí, tak krajský soud zrušil pouze napadené rozhodnutí a s jejich žalobním návrhem na zrušení rozhodnutí správního orgánu prvního stupně se v napadeném rozsudku (ani ve výroku ani v odůvodnění) nikterak nevypořádal.

[21] Z kasační stížnosti je tedy zřejmé, že stěžovatelé vytýkají krajskému soudu, že rozhodl o žalobě, aniž by vyčerpал celý žalobní petit a aniž by důvody tohoto postupu vysvětlil. Mají za to, že napadený rozsudek je zasažen jinou vadou řízení, která by mohla mít za následek nezákonné rozhodnutí o věci samé.

[22] Nejvyšší správní soud ze soudního spisu ověřil, že stěžovatelé podali dne 20. 12. 2017 u krajského soudu žalobu, v níž správním orgánům vytýkali, že je v řízení o žádosti osoby zúčastněné na řízení o umístění stavby cyklostezky nepovažovali za účastníky řízení (správní orgán prvního stupně je nezahrnul do okruhu účastníků řízení, a žalovaný z tohoto důvodu napadeným rozhodnutím zamítl jejich odvolání jako nepřípustné), a domáhali se proto zrušení rozhodnutí správního orgánu prvního stupně i napadeného rozhodnutí. Krajský soud v napadeném rozsudku přisvědčil stěžovatelům, že měli být účastníky územního řízení (neboť umístěvanou stavbou mohla být potenciálně dotčena jejich vlastnická práva k nemovitosti nacházející se v její blízkosti), a že tudíž žalovaný nesprávně jejich odvolání pro nepřípustnost zamítl. Žalovaný měl totiž podle krajského soudu na odvolání stěžovatelů nahlížet jako na odvolání podané tzv. opomenutými účastníky řízení. Krajský soud proto zrušil napadené rozhodnutí pro nezákonnost podle § 78 odst. 1 s. ř. s. a věc vrátil žalovanému k dalšímu řízení.

[23] Nejvyšší správní soud k postupu krajského soudu podle § 78 odst. 3 s. ř. s., podle něhož *zrušuje-li soud rozhodnutí, podle okolností může zrušit i rozhodnutí orgánu nižšího stupně, které mu předcházelo*, například v již citovaném usnesení rozšířeného senátu č. j. 1 As 60/2006 - 106 vyslovil, že *„upravuje výjimku z obecného principu omezené kasace: krajský soud podle okolností může zrušit i rozhodnutí správního orgánu prvního stupně. Jinými slovy, krajský soud má zákonnou povinnost uvážít, zda v konkrétním případě není vhodnější zrušit nejenom rozhodnutí správního orgánu druhého stupně, ale také rozhodnutí správního orgánu prvního stupně. Tak tomu bude především v případech, kdy je patrné, že rozhodnutí*

správního orgánu prvního stupně vůbec nemělo být vydáno. Stejně tak bude dán důvod pro zrušení rozhodnutí správního orgánu prvního stupně v případech, kdy odvolací správní orgán nemůže vady tohoto rozhodnutí sám napravit a je tedy patrné, že jemu samému nezbude nic jiného, než správní rozhodnutí prvního stupně zrušit a věc vrátit k novému projednání správnímu orgánu [§ 90 odst. 1 písm. b) zák. č. 500/2004 Sb., správní řád, ve znění pozdějších předpisů].“

[24] Rovněž v již citovaném rozsudku č. j 1 Afs 57/2006 - 70 Nejvyšší správní soud k § 78 odst. 3 s. ř. s. uvedl, že „[z] dikce citovaného ustanovení vyplývá, že užití tohoto oprávnění je výlučně věcí úvahy soudu a leží tedy mimo dispoziční sféru účastníků řízení vedeného dle části třetí hlavy druhé dílu prvního s. ř. s. Tento závěr ostatně plně koresponduje s tím, že žalobou lze napadnout pouze konečné správní rozhodnutí, tedy rozhodnutí vydané po vyčerpání všech řádných opravných prostředků ve správním řízení [§ 5 s. ř. s., § 68 písm. a) s. ř. s.]; pasivně legitimovaným účastníkem řízení je vždy správní orgán, který rozhodl v posledním stupni (§ 69 s. ř. s.) a tomuto orgánu je i v případě zrušení rozhodnutí obou stupňů vždy věc vrácena k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.).] Jakkoliv tedy případné zrušení prvostupňového rozhodnutí závisí výlučně na úvaze soudu a nelze se jej domáhat samostatně, neznamená to, že by žalobce nemohl soudu takový postup navrhnout. Jelikož je povinností soudu se s každým procesním návrhem vypořádat, měl se krajský soud i v nyní projednávané věci k tomuto žalobnímu návrhu stěžovatele vyjádřit.“

[25] V nyní posuzované věci stěžovatelé v žalobě z výše specifikovaných důvodů (viz odstavec 22 tohoto rozsudku) navrhovali kromě napadeného rozhodnutí zrušit i rozhodnutí správního orgánu prvního stupně. Povinností soudu proto bylo se k tomuto žalobnímu návrhu stěžovatelů vyjádřit. Jestliže tak neučinil, není seznatelné, z jakých důvodů postup navrhovaný stěžovateli nepovažoval za potřebný a z tohoto pohledu jde tedy nepochybně o vadu řízení. Jelikož však bylo zcela na úvaze krajského soudu, zda zruší kromě napadeného rozhodnutí též jemu předcházející rozhodnutí správního orgánu prvního stupně (jak výše uvedeno), nelze v tomto pochybení krajského soudu shledat bez dalšího takovou vadu řízení, která by měla vliv na zákonnost rozhodnutí o věci samé (obdobně viz citovaný rozsudek č. j 1 Afs 57/2006 - 70). Pouze taková vada řízení by přitom mohla vést ke zrušení napadeného rozsudku ze stěžovateli uplatněného důvodu podle § 103 odst. 1 písm. d) s. ř. s. Uvedený kasační důvod tedy není v nynější věci naplněn.

[26] Stěžovatelé dále v kasační stížnosti brojí proti výroku III. napadeného rozsudku o nákladech řízení. Krajský soud jím sice uložil žalovanému uhradit stěžovatelům náklady řízení, neboť byli v řízení o žalobě procesně úspěšní, avšak v rozporu s § 12 odst. 4 advokátního tarifu nezapočítal advokátovi mimosmluvní odměnu za každou zastupovanou osobu. Takový postup krajského soudu považují stěžovatelé za nezákonný.

[27] Z napadeného rozsudku vyplývá, že krajský soud jednak za důvodně vynaložené nepovažoval náklady stěžovatelů za podání návrhů na přiznání odkladného účinku žalobě a na vydání předběžného opatření, jelikož s těmito návrhy nebyli stěžovatelé v řízení úspěšní (krajský soud jim nevyhověl), a jednak výslovně odmítl postupovat podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu, neboť „ač byly právní služby formálně uskutečněny ve vztahu ke všem čtyřem žalobcům, svým obsahem navenek spočívaly v jednotné argumentaci (bez věcných

pokračování

rozdílu), a to v průběhu celého řízení“. Krajský soud proto uzavřel, že důvodně vynaložené náklady stěžovatelů jako v řízení o žalobě procesně úspěšných účastníků činily náhradu zaplaceného soudního poplatku za žalobu (4x3.000 Kč), náklady za čtyři úkony právní služby po 3.100 Kč, spočívající v převzetí věci a přípravě zastoupení, podání žaloby, podání repliky k vyjádření žalovaného a účasti na jednání soudu, společně se čtyřmi režijními paušály po 300 Kč a částkou odpovídající výši daně z přidané hodnoty, kterou je právní zástupce jako plátce daně z přidané hodnoty povinen odvést. Žalovanému proto uložil zaplatit stěžovatelům náhradu nákladů řízení ve výši 28.456 Kč.

[28] Podle § 60 odst. 1 s. ř. s., *nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil, proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl. Měl-li úspěch jen částečný, přizná mu soud právo na náhradu poměrné části nákladů.*

[29] Podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu, *jde-li o společné úkony při zastupování nebo obhajobě dvou nebo více osob, náleží advokátovi za každou takto zastupovanou nebo obhajovanou osobu mimosmluvní odměna snižená o 20 %.*

[30] V řízení před krajským soudem dosáhli stěžovatelé zrušení napadeného rozhodnutí, a měli proto z procesního hlediska úplný úspěch ve věci. Náležela jim tudíž podle § 60 odst. 1 s. ř. s. náhrada nákladů řízení vůči žalovanému, který úspěch neměl. Nejvyšší správní soud zdůrazňuje, že vedle primárního hlediska procesní úspěšnosti účastníka, obsahuje § 60 odst. 1 s. ř. s. další klíčový aspekt, a to důvodnost (účelnost) vynaložených nákladů. Za důvodně vynaložené náklady lze přitom považovat pouze takové výdaje, které byly nezbytné k dosažení úspěchu v řízení. Důvodnost nákladů musí soud zkoumat také ve vztahu k vyčíslené odměně zástupce účastníka řízení, tedy zda úkony právní služby, které zástupce uplatnil, skutečně byly potřebné a nešlo jen o umělé zvyšování nákladů (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 11. 2016, č. j. 3 As 278/2015 - 44). Lze přisvědčit také závěrům komentářové literatury, že to tedy znamená, že soud do přiznané výše náhrady nákladů nezahrnuje takové náklady účastníka, které byly vynaloženy zbytečně, neúčelně nebo dokonce šikanózně s cílem navýšit částku uloženou protistraně k náhradě a jež byly pro řádné hájení práv účastníka nepotřebné (např. náklady podání, jež neobsahuje žádné nové skutečnosti oproti podáním předchozím, nebo podání, jež sestává z obecných frází, floskulí a citací právních předpisů). Stejně je třeba přistupovat k nákladům, jejichž vynaložení je zaviněno pouze pochybením úspěšné strany či jejího zástupce (podrobněji viz L. Jemelka, M. Podhrázký, P. Vetešník, J. Zavřelová, D. Bohadlo, P. Šuránek.: Soudní řád správní. Komentář. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2013, s. 1162). Na druhou stranu, jak vyslovil Ústavní soud například ve svém nálezu ze dne 20. 2. 2001, sp. zn. II. ÚS 194/98, princip náhrady jen důvodně vynaložených nákladů tu není od toho, aby účastníka omezoval v možnostech jeho obrany.

[31] V právě posuzovaném případě krajský soud v napadeném rozsudku nepovažoval za důvodně vynaložené náklady řízení stěžovatelů jednak náklady spojené s podáním návrhů na vydání předběžného opatření a na přiznání odkladného účinku žaloby, což odůvodnil tím, že stěžovatelé nebyli s těmito návrhy v řízení úspěšní. Tomuto dílčímu závěru krajského soudu nemůže Nejvyšší správní soud přisvědčit. Jelikož stěžovatelům náležela podle § 60 odst. 1 s. ř. s. z důvodu procesní úspěšnosti úplná náhrada nákladů

řízení, bylo nutné jim přiznat rovněž náhradu nákladů spojených s těmito návrhy, a to bez ohledu na to, že s nimi nebyli úspěšní. Pro posouzení úspěšnosti je totiž rozhodný celkový výsledek věci samé, a nikoliv obsah v mezidobí soudem vydaných dočasných rozhodnutí [viz přiměřeně § 145 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s.].

[32] Nejvyšší správní soud se neztotožňuje ani s dílčím závěrem krajského soudu, podle nějž za důvodně vynaložené náklady řízení stěžovatelů nelze považovat náklady právního zastoupení ve vztahu ke všem čtyřem stěžovatelům proto, že právní služby advokát sice formálně uskutečnil ve vztahu ke všem z nich, ale svým obsahem tyto navenek spočívaly ve stejné argumentaci. Jak výše uvedeno, nedůvodně vynaloženými náklady jsou zejména náklady učiněné zbytečně, neúčelně nebo šikanózně. V nynější věci však kasační soud neshledal, že by tvrzené náklady vynaložené všemi stěžovateli v řízení před krajským soudem představovaly náklady nedůvodně vynaložené v právě vyloženém smyslu; nebyly učiněny zbytečně, neúčelně ani šikanózně. Za nedůvodně vynaložené přitom nelze označit náklady pouze proto, že byly na právní zastoupení vynaloženy čtyřmi osobami (podílovými spoluvlastníky umisťovanou stavbou potenciálně dotčené nemovitosti), ač jednotlivé úkony činil společný právní zástupce s tímž obsahem. Na takové situace právě míří ustanovení § 12 odst. 4 advokátního tarifu, který krajský soud odmítl aplikovat. Mimosmluvní odměna advokátovi je v případě společných úkonů při zastupování více osob za každou takto zastupovanou osobu snižena o 20 %.

[33] Krajský soud tedy pochybil, nepřiznal-li náklady řízení za právní zastoupení více osob podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu z důvodu, že je nepovažoval za důvodně vynaložené náklady podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Nesprávně také dovodil, že nelze přiznat náhradu nákladů řízení spojených s podáním návrhů na vydání předběžného opatření a na přiznání odkladného účinku žaloby proto, že s těmito návrhy nebyli stěžovatelé úspěšní. Krajský soud tedy nesprávně uvažil o důvodnosti (účelnosti) stěžovateli vynaložených nákladů řízení v řízení před ním, a proto pochybil ve svém závěru ohledně částky nákladů řízení, na jejichž náhradu mají stěžovatelé právo vůči žalovanému.

[34] Stěžovatelům tedy především měla být přiznána náhrada soudního poplatku nejen za řízení o žalobě (4 x 3.000 Kč), ale též za návrh na vydání předběžného opatření (4 x 1.000 Kč) a za návrh na přiznání odkladného účinku (4 x 1.000 Kč), tj. celkem 20.000 Kč.

[35] Pokud jde o náhradu za právní služby zvoleného zástupce stěžovatelů, důvodně vynaložené náklady žalobního řízení představuje odměna a náhrada hotových výdajů tohoto zástupce podle advokátního tarifu. V případě společných úkonů při zastupování dvou nebo více osob náleží advokátovi v souladu s § 12 odst. 4 advokátního tarifu za každou takto zastupovanou osobu mimosmluvní odměna snižena o 20 %.

[36] V nyní posuzovaném případě zastupoval právní zástupce v řízení o žalobě čtyři osoby (stěžovatele). Výše odměny za každý jeden úkon právní služby činí podle § 7 bod 5 ve spojení s § 9 odst. 4 písm. d) advokátního tarifu částku ve výši 3.100 Kč snižovou podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu o 20 %, tj. 2.480 Kč. Tato částka náleží ve vztahu ke každému ze stěžovatelů za 4 úkony právní služby [převzetí a příprava zastoupení, sepsání žaloby, replika k vyjádření žalovaného a účast na jednání konaném 12. 12. 2019 podle § 11 odst. 1 písm. a), d) a g) advokátního tarifu]. Za podání návrhu na vydání předběžného opatření a

pokračování

návrhu na přiznání odkladného účinku pak náleží mimosmluvní odměna ve vztahu ke každému ze stěžovatelů ve výši 1.550 Kč, snižena o 20 %, tj. 1.240 Kč [jedná se o odměnu podle § 9 odst. 4 písm. d) ve spojení s § 7 bodem 5 advokátního tarifu ve výši jedné poloviny v souladu s § 11 odst. 2 písm. a) advokátního tarifu; návrh na přiznání odkladného účinku žalobě je přitom ve smyslu § 11 odst. 3 advokátního tarifu svou povahou a účelem nejbližší návrhu na vydání předběžného opatření, k němuž došlo po zahájení řízení; tato odměna je opět snížena podle § 12 odst. 4 advokátního tarifu].

[37] Právnímu zástupci tak náleží za každou zastupovanou osobu částka 12.400 Kč (4 x 2.480 Kč + 2 x 1.240 Kč). Dohromady za všechny čtyři zastupované osoby činí tato částka celkem 49.600 Kč.

[38] Důvodně vynaložené náklady řízení před krajským soudem jsou také tvořeny paušální náhradou hotových výdajů právního zástupce. Ta činí podle § 13 odst. 4 advokátního tarifu za výše uvedených šest úkonů právní služby celkem 1.800 Kč (6 x 300 Kč); paušální náhrada se přiznává bez ohledu na počet zastupovaných osob (stěžovatelů) jen jedenkrát, neboť hotové výdaje při společném zastupování vynaložil zástupce stěžovatelů jednou.

[39] Právní zástupce také v řízení o žalobě prokázal, že je plátcem daně z přidané hodnoty. Výše odměny a náhrady hotových výdajů se proto zvyšuje o částku 10.794 Kč, což odpovídá 21 % z částky 51.400 Kč (§ 57 odst. 2 s. ř. s.). Odměna a náhrada hotových výdajů za zastupování stěžovatelů v řízení o žalobě činí tedy celkově částku 62.194 Kč.

[40] Celkem tedy důvodně a účelně vynaložené náklady řízení stěžovatelů za řízení o žalobě činí 82.194 Kč.

[41] Uvedenou otázku krajský soud posoudil chybně, III. výrok napadeného rozsudku neobstojí a pro výše uvedené je naplněn kasační důvod podle § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s.

[42] Nejvyšší správní soud nakonec nad rámec potřebného k vyjádření žalovaného, podle něž napadený rozsudek vydal místně nepřislušný soud (podle zákona o soudech a soudcích byl ve věci místně příslušný Krajský soud v Ostravě a nikoliv Krajský soud v Brně), poukazuje na závěry usnesení rozšířeného senátu ze dne 20. 11. 2018, č. j. Nad 99/2018 - 75. V něm kasační soud vyslovil, že „[k]rajský soud může podle § 105 odst. 1 o. s. ř. ve spojení s § 64 s. ř. s. z vlastní iniciativy zkoumat nedostatek místní příslušnosti jen do doby, než začne jednat ve věci samé, tj. do doby, než při ústním jednání vyzve účastníky k přednesům ve věci. Rozhoduje-li soud bez jednání, může místní příslušnost zkoumat do vydání rozhodnutí ve věci samé. Na tomto závěru nic nemění ani skutečnost, že místně nepřislušný krajský soud již učinil procesní úkony týkající se vedení řízení či vydal rozhodnutí procesního charakteru, ani doba, která mezitím uplynula od podání žaloby.“ Z citovaného usnesení (a v něm odkazovaných ustanovení) vyplývá, že jakmile začne krajský soud jednat ve věci samé (poté, co při ústním jednání vyzve účastníky k přednesům ve věci), dojde ke zhojení případného nedostatku místní příslušnosti.

[43] Ze spisu krajského soudu nevyplývá, že by krajský soud v řízení shledal nedostatek své místní příslušnosti, ani že by účastníci řízení či osoba zúčastněná na řízení do začátku jednání ve věci samé namítli místní nepříslušnost krajského soudu.

[44] Případný nedostatek místní příslušnosti není ani způsobilý založit zmatečnost řízení před krajským soudem ve smyslu § 103 odst. 1 písm. c) s. ř. s. (k této vadě by totiž byl kasační soud povinen přihlédnout *ex officio*). Je tomu tak proto, že v souladu s výše citovanými závěry rozšířeného senátu vyslovenými v usnesení č. j. Nad 99/2018 - 75, musí být v určitém okamžiku případný nedostatek místní příslušnosti zhojen. Tímto okamžikem je (za předpokladu, že se ve věci konalo jednání, jako je tomu i v nynějším případě), okamžik zahájení jednání ve věci samé. Poté již ani případný dřívější nedostatek místní příslušnosti (nebyl-li soudem shledán ani účastníky včas namítnut ve smyslu § 7 odst. 5 s. ř. s.), zmatečnost řízení nezpůsobuje, neboť je zhojena.

[45] Žalovaný, který v řízení o žalobě námitku místní nepříslušnosti krajského soudu nevznísl, nadto v řízení o kasační stížnosti nemůže tuto námitku úspěšně uplatnit, neboť ke zhojení případného nedostatku místní příslušnosti došlo současně se začátkem jednání krajského soudu ve věci samé (při jednání dne 12. 12. 2019). S ohledem na uvedené je v nynějším případě i v případě potenciálního nedostatku místní příslušnosti Krajského soudu v Brně tato dřívější vada bez jakéhokoliv právního významu.

VI.

[46] Ze všech uvedených důvodů Nejvyšší správní soud podle § 110 odst. 1 s. ř. s. zrušil výrok III. napadeného rozsudku a věc v tomto rozsahu vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. Ve vztahu k výroku I. napadeného rozsudku kasační stížnost jako nedůvodnou zamítl.

[47] V dalším řízení tedy krajský soud znovu rozhodne o nákladech stěžovatelů za řízení o žalobě, vázán právním názorem Nejvyššího správního soudu vysloveným v tomto rozsudku (§ 110 odst. 4 s. ř. s.).

[48] Co se týče nákladů řízení před kasačním soudem při zamítnutí kasační stížnosti proti výroku v meritu věci za současného zrušení výroku o nákladech žalobního řízení, rozhoduje o nákladech řízení o kasační stížnosti Nejvyšší správní soud (srov. usnesení rozšířeného senátu Nejvyššího správního soudu ze dne 1. 6. 2010, č. j. 7 Afs 1/2007 - 64). Stěžovatelé byli v řízení o kasační stížnosti úspěšní pouze ve vztahu k výroku III. napadeného rozsudku, ve zbylém rozsahu (tj. ohledně I., II. a IV. výroku napadeného rozsudku) však nikoliv. Procesně úspěšnější byl tedy v daném případě žalovaný, jemuž však žádné náklady nad rámec běžné úřední činnosti nevznikly. S ohledem na uvedené Nejvyšší správní soud o nákladech řízení o kasační stížnosti rozhodl podle § 60 odst. 1 věty druhé s. ř. s., ve spojení s § 120 téhož zákona tak, že žádný z účastníků nemá na náhradu tohoto řízení právo.

[49] Osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť tu by jí soud přiznal pouze tehdy, pokud by se jednalo o náklady vzniklé v souvislosti s plněním povinnosti uložené soudem, případně z důvodů hodných zvláštního zřetele (§ 60 odst. 5 s. ř. s.). K takovému postupu nebyly v nynější věci podmínky, proto kasační soud rozhodl,

pokračování

že osoba zúčastněná na řízení nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Poučení: Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. srpna 2022

Mgr. Petra Weissová
předsedkyně senátu